

Važna uloga HGSS-a u prevenciji nesreća na nepristupačnim terenima - piše Željko Bukša | Zagreb Obrazovanje | Gradske vijesti | 23.11.2025. | Zagreb | mojzagreb.info | Hrvatska

sedamdesetak dosad izdanih HGSS-ovih preciznih karata pokriva već 46 posto Hrvatske i oko 88 posto ukupnog područja koje nastoje kartirati čime su znatno smanjili broj nesreća u planinama i na drugim neurbanim područjima

Uz spašavanje i pružanje prve medicinske pomoći u planinama i na drugim nepristupačnim područjima te u izvanrednim okolnostima kod kojih pri spašavanju i pružanju pomoći treba primijeniti posebno stručno znanje i upotrijebiti tehničku opremu za spašavanje u planinama, drugi osnovni cilj Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) je sprječavanje nesreća u takvim okolnostima. Zato veliku pažnju posvećuju informiranju, edukaciji i ostalim oblicima prevencije kako bi, što je više moguće, smanjili broj prilično čestih nesreća na nepristupačnim terenima, posebice u planinama.

Petar Prpić, pročelnik HGSS-ove Komisije za informiranje i analitiku

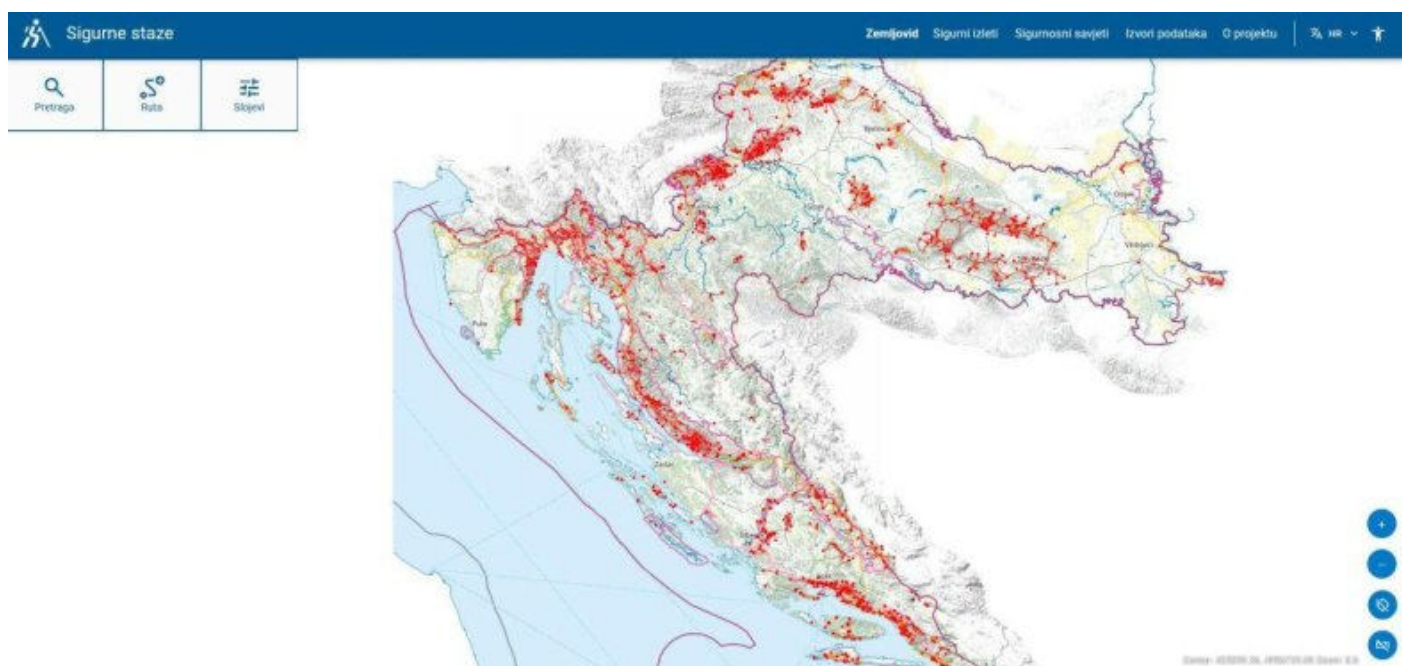
U tome su vrlo važne aktivnosti njihove Komisije za informiranje i analitiku (KIA) koja je uz brojne druge zadaće i mala PR služba HGSS-a, a njen je pročelnik iskusni spašavatelj **Petar Prpić**, ujedno i zapovjednik Vatrogasne zajednice područja Hrvatska Kostajnica. Članovi komisije: informatičari, grafičari, fotografi, snimatelji, geografi i drugi stručnjaci brinu i o prezentaciji rada HGSS-a kako stručnoj, tako i općoj javnosti. Rad KIA-e u javnosti je posebno prepoznatljiv po simpatičnim objavama na društvenim mrežama i zapaženim informativno-edukativnim kampanjama za sve koji se kreću po nepristupačnim terenima.

Nagrada Hrvatske udruge za odnose s javnošću HGSS-u za komunikatore godine

Koliko to dobro rade pokazuje i podatak da je to prepoznala i Hrvatska udruga za odnose s javnošću (HUOJ) i u jakoj konkurenciji 2017. godine izabrala HGSS za „Komunikatora godine“. Ta nagrada uručena im je na Smotri finalista Grand PRix HUOJ-a, a predsjednica žirija za nagrade Grand PRix i poznata stručnjakinja za odnose s javnošću **Daria Mateljak**, istaknula je da se „HGSS pokazao ne samo izvrsnim komunikatorom, nego i komunikacijskim inovatorom. Od početka djelovanja HGSS je odlikovala sjajna unutarnja i vanjska komunikacija – s nastradalima i

njihovim obiteljima, stručnjacima s kojima surađuju u spašavanju, medijima i drugim dionicima. O vrlo ozbiljnim temama poput sigurnosti i zaštite života te upozorenjima o prikladnom ponašanju u prirodi HGSS komunicira na zanimljiv način – kratko i jasno, začinjeno s malo dobrog humora“.

Aplikacija SigurneStaze.hr

Ali osim komunikacije s drugim službama i medijima, održavanje web stranica Službe i društvenih mreža i edukacije članstva o odnosima s javnošću i kriznom komuniciranju, KIA ima i brojne druge zadaće. Tu spadaju: analize akcija i drugih aktivnosti, izrada foto/video i tiskanih promidžbenih i edukativnih materijala, objavljivanje tekstova u stručnoj literaturi, obuka administratora HGSS-ovih stanica za vođenje baze podataka, organizacija Zbora spašavatelja, Vijeća stanica i proslave Sv. Bernarda, izrada kalendara godišnjih aktivnosti, komunikacija prema sponzorima i donatorima itd.

HGSS-ovo upozorenje turistima

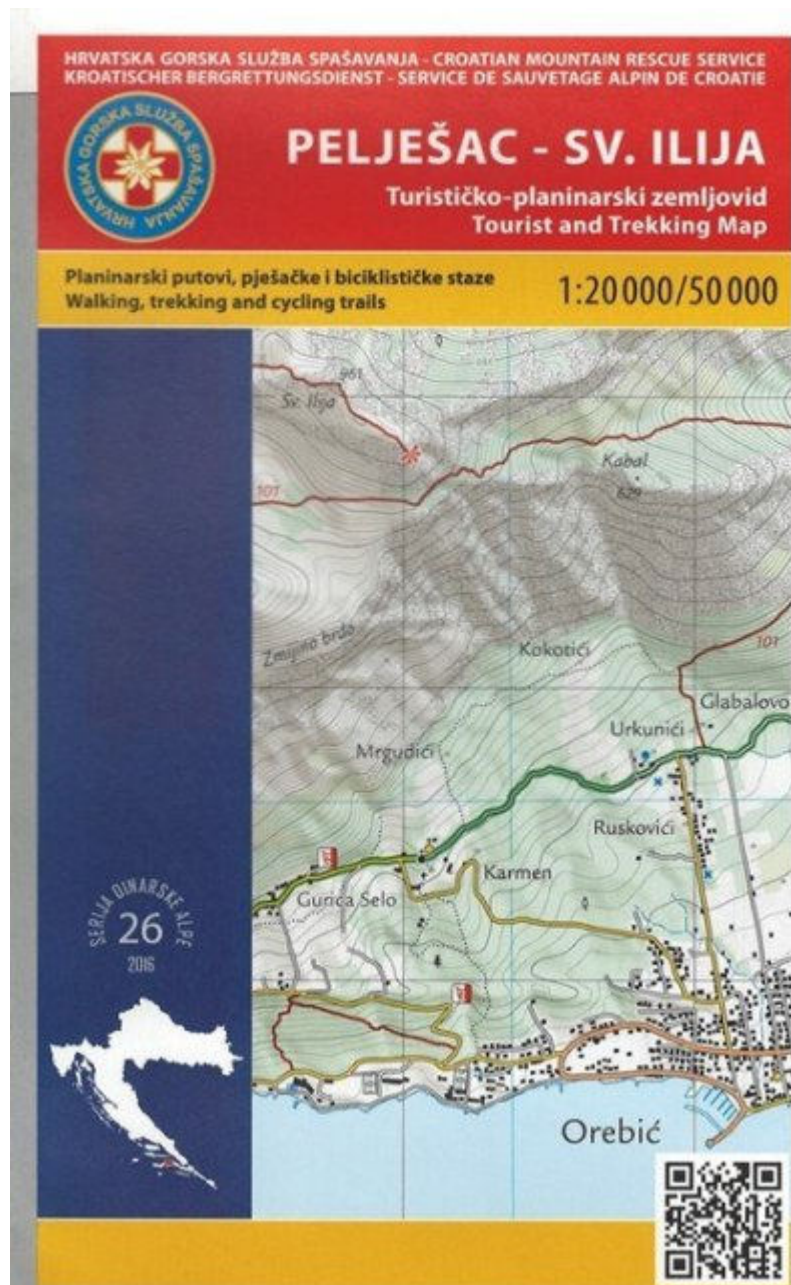
Među posebno važne njihove aktivnosti spada izrada brojnih topografskih planinarskih karata za što je zadužen njihov Odjel kartografije. Njegova voditeljica je **Jasmina Benčić Tretnjak**, magistra geografije koja je u HGSS-u već 11 godina. Tamo je i zaposlena od 2018. godine, prvo na projektima (projekt „Podzemni grad u srcu Velebita: razvoj cjelogodišnjeg održivog i sigurnog aktivnog turizma u NP Paklenica i širem velebitskom području”, a zatim projektu “Novi Adrion - Promicanje održivog korištenja prirodne baštine PP Biokovo”), a od 2020. je voditeljica Odjela.

Jasmina Benčić Martinjak s kolegama u akciji

Prema njenim riječima, HGSS je dugoročni projekt kartografije u sklopu kojeg tematskim turističko planinarskim zemljovidima prezentira najznačajnije turističke, športsko-rekreativne i prirodne predjele RH, pokrenuo u cilju prevencije i sprečavanja nesreća. Naime, HGSS pomoću brojnih izrađenih vjerodostojnih i aktualnih tematskih turističko-planinarskih zemljovida i vodiča preventivno djeluje na sprječavanja nesreća i povećanju sigurnosti kretanja na teško prohodnim i nepristupačnim prirodnim predjelima te promiče športsko-rekreativne, prirodne, kulturne i turističke sadržaje ruralnog područja RH. Ti zemljovidi moraju sadržajem biti prilagođeni prosječnom korisniku, pregledni i intuitivni te što aktualniji i vjerodostojniji. Zato se s osobitom pažnjom na njih ucrtavaju svi elementi koji mogu poslužiti za orijentaciju i kretanje teško prohodnim ili nepristupačnim terenom.

Odjel prikuplja potrebne prostorne podatke od relevantnih nadležnih institucija - Državne geodetske uprave, Hrvatskih šuma, Hrvatskog centra za razminiranje, Registra geografskih imena te po potrebi i drugih institucija koje im mogu ustupiti službene prostorne podatke. Nakon njihove obrade i kreiranja 11 slojeva koji tvore zemljovid slijedi njima “najvažniji” sadržaj i najljepši dio posla - terenski rad kojim provjeravaju svaku planinarsku stazu, bilježe ju GPS uređajem i kasnije obrađuju u GIS aplikaciji što daje najveću pouzdanost podacima na zemljovidu.

Turističko-planinarski zemljovid Pelješca

Ideja o izdavanju HGSS-ovih preciznih karata pojavila se 2012. nakon shvaćanja da većina tiskanih materijala deklariranih kao “planinarske karte” ne udovoljavaju niti osnovnim kriterijima kojima bi opravdale temu i naziv. Često na tim materijalima nedostaju obvezni kartografski elementi, u pravilu su sadržaji na tim kartama zastarjeli i ne odgovaraju situaciji na terenu ili prikazani sadržaji ne postoje. Ima primjera u kojima grafičko mjerilo ne odgovara numeričkom, koordinatna mreža služi kao (kartografski) ukras, nije navedena projekcija, datum itd.

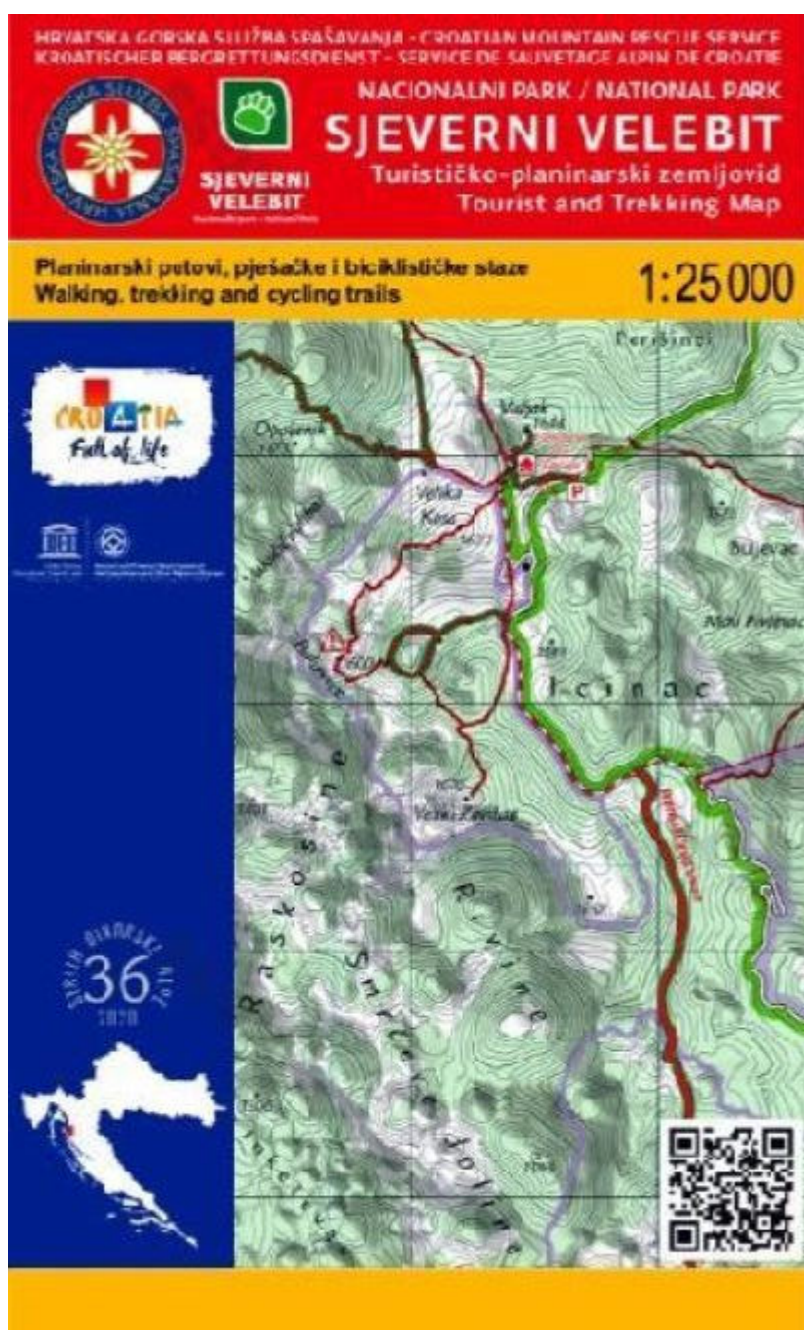
Poseban problem su razne turističke (pregledne) karte koje svojim turističko-promidžbenim sadržajem i izvedbom upućuju korisnika na kretanje teško prohodnim terenom. Uz pomoć tih karata nije moguća topografska orijentacija i stjecanje utiska o reljefu i udaljenostima tako da posjetioci planinskih područja često odlaze u planine potpuno nepripremljeni: bez vode, adekvatne obuće i odjeće, opreme... ali s takvom turističkom kartom u ruci, ***upozorava Benčić Tretinjak.***

Voditeljica Odjela kartografije Jasmina Benčić Martinjak

Sedamdesetak dosad izdanih HGSS-ovih karata pokriva već 46 posto Republike Hrvatske. Ali bitnija informacija jest da su s već izdanim kartama na oko 88 posto ukupnog područja koje HGSS nastoji kartirati. Ostatak RH otpada na urbana područja i relativno lako dostupne predjele povezane cestama koji ne spadaju u domenu HGSS-a.

Sve njihove dosad izrađene karte uglavnom u preciznom mjerilu 1:25.000 besplatno su u digitalnoj verziji dostupne na mrežnoj stranici: <https://www.hgss.hr/kartografija/>. U ovoj i sljedećoj godini planiraju izraditi još 12 karata. Od toga četiri u ovoj (Kozjak reambulacija, Bilogora SZ, Srednji Velebit reambulacija, Svilaja reambulacija) i osam u sljedećoj godini (odmah na početku 2026. Otok Korčula reambulacija, Otok Šolta, Bilogora JI te kasnije kroz godinu još i Dubrovnik reambulacija, Papuk reambulacija, Žumberačko gorje reambulacija, a nadaju se i karte Krka i Lošinja).

Turističko-planinarski zemljovid Sjeverni Velebit

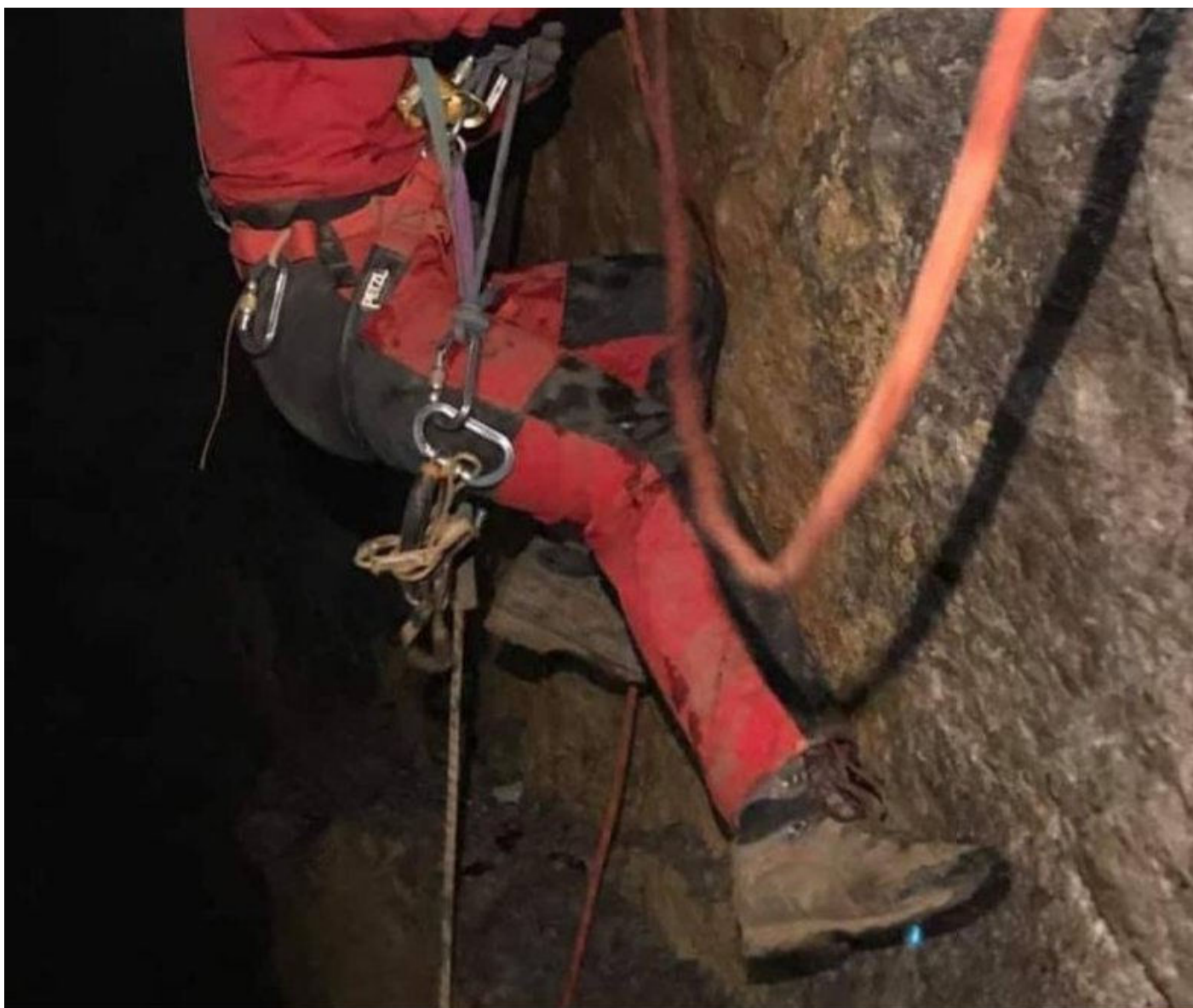
Kako se s godinama dosta toga na terenu može promijeniti zemljovide reambuliraju (provjeravaju i obnavljaju njihove sadržaje) u pravilu svakih 5-7 godina, naravno ako postoji potreba i prije, no prostorne podatke sada na dnevnoj bazi ispravljaju putem njihove aplikacije SigurneStaze.hr. Naime, osim tiskanih zemljovida, a zbog sve većeg interesa za zemljovidima u digitalnom obliku, u suradnji s Hrvatskim planinarskim savezom (HPS), a pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma i sporta, izradili su i web aplikaciju SigurneStaze.hr koja funkcionira kao interaktivni prikaz Republike Hrvatske, a namijenjena je planinarima i izletnicima. Aplikacija omogućava kreiranje vlastitih ruta, pretraživanje i istraživanje terena, staza, objekata, penjališta i vrhova, a koristi provjerene podatke iz Registra planinarskih putova i obilaznica HPS-a te staze pogodne za pješaćenje i planinarenje prema podacima koje je na terenu prikupio HGSS.

Ta aplikacija ne samo da olakšava istraživanje prirodnih ljepota Hrvatske već ima ključnu ulogu u promicanju odgovornog turizma i osiguravanju da korisnici imaju najnovije i najtočnije informacije. Zato SigurneStaze.hr postavlja nove standarde u podršci planinarima i izletnicima, čineći njihova iskustva na stazi nezaboravnima i, prije svega, sigurnima, ***objašnjava Jasmina Benčić Tretinjak.***

Logičan nastavak je, dodaje, izrada mobilne aplikacije koja je u procesu razvoja. Trenutno se testira prva verzija i nadaju se da će golema količina prostornih podataka uskoro biti dostupna u offline modu što će korisnicima olakšati kretanje i siguran boravak u prirodi.

Izradu web aplikacije SigurneStaze.hr potaknula je potreba za digitalnom verzijom i aplikacijom koja će sadržavati sve zemljovide na jednom mjestu, koja postoji već dugo, no to nije bilo izvedivo bez prepoznavanja institucija koje bi financirale takvu vrstu aplikacije, koja je vrlo zahtjevna i kompleksna. Nakon što su 2022. tu ideju prezentirali Ministarstvu turizma i sporta dobili su zeleno svjetlo i potporu za daljnji rad. 2023. su počeli sa izradom i 2024. prezentirali prvu verziju aplikacije koja se od tada nadograđuje, ispravlja i živi, što je najbitnije. Službena analitika je još u obradi, ali sudeći prema primjedbama i komentarima koje dobivaju od korisnika, aplikacija se već sada dosta koristi.

Jasmina Benčić Martinjak na terenu

Među planinarima i ostalim izletnicima postoji prilično velik interes za HGSS-ove karte i ostale publikacije koje znatno olakšavaju kretanje po neurbanim područjima. Najčešće ih koriste brojna planinarska društva koja često održavaju planinarske škole te pojedinci i entuzijasti koji sakupljaju tu vrstu literature i koriste ju za lakše i sigurnije kretanje po planinama, a najveća potražnja je za sadržajem u digitalnom obliku. Sve tiskane karte i proizvodi HGSS-a mogu se nabaviti kod njihovog dugogodišnjeg partnera – Hrvatskog planinarskog saveza te u specijaliziranim sportskim trgovinama: Iglu Šport, Bim sport i Intersport, u knjižarama Libricon i Dominović, a u digitalnom obliku preko servisa Avenza i Locus Maps. Sve je dostupno za pregled i na njihovoj interaktivnoj web-aplikaciji SigurneStaze.hr, a uskoro će sve biti i na mobilnoj aplikaciji.

Ciljani korisnici tematskih turističko-planinarskih zemljovida su domaći i strani planinari i turisti zainteresirani za boravak i športsko-rekreativne aktivnosti u prirodi. Spašavatelji HGSS-a također su korisnici ovih zemljovida jer im omogućavaju sigurniji i brži pristup unesrećenima u akcijama potraga i spašavanja. Teško je ipak, prema njenim riječima, procijeniti koliko su prosječni domaći i strani planinari, a pogotovo početnici te ostali izletnici dobro educirani za korištenje brojnih

korisnih podataka objavljenih na takvim karata, ali prema prodaji tiskane zemljovide najčešće kupuju ljudi koji su prošli ili prolaze edukaciju u planinarskim školama te oni koji barem u određenoj mjeri znaju „čitati“ kartu. Digitalna verzija je napravljena i osmišljena da bude intuitivna pa ju zainteresirani lako koriste.

Hrvatska GSS

@HrvatskaGSS

Following

Dear tourists, help us keep the N° of you entering and exiting Croatia proportional. Wellcome & take care of yourself. Thank You
[#HGSS](#) #112

RETWEETS

2

LIKES

5

INFORMATIVNO edukativne poruke s dozom humora

Na kraju, **Jasmina Benčić Tretinjak** ističe da Ministarstvo turizma i sporta podržava i pomaže sve njihove aktivnosti u Odjelu kartografije, a HGSS nastoji prostorne podatke na objavljenim publikacijama prilagoditi onome što sve brojniji planinari i ostali turisti trebaju u neurbanom području kao i potrebama HGSS-a u potražnim i ostalim spasilačkim akcijama.

napisao: Željko Bukša

foto: [HGSS](#)

**Tekst je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama*

mojzagreb.unfo